

"רפי - בגלריה כ"ץ" / הארץ / 28.4.61 / תע' יחיד / גלריה "כ"ץ" / תל-אביב

אדם הניגש היום לאמנות מודרנית מופשטת, חייב לזכור היטב שאין הצייר בן-זמננו מתייחס לציור כאל רפרזנטציה של ריאליות חיצונית. האמנות המודרנית כופרת בתפיסה הגורסת שהמציאות הוויזואלית היא המשקפת את הריאליות האובייקטיבית. במקום גישה זו, מפריד האמן המודרני בין מראה "הדבר" ובין "הדבר" עצמו. יחד עם זאת, החל להופיע, בעיקר בשנים האחרונות, סוג חדש ושונה של רפרזנטציה באמנות. רפרזנטציה חדשה זו נוטלת את כליה מהאמנות המופשטת, וכל המנסה להבין גישה חדשה זו בעודו נושא מטען הרגלי ראייה מהעבר, ואפילו מהעבר הקרוב, ייתקל בקיר בלתי ניתן לחדירה.

ציוריו של רפי משתייכים לסוג חדש זה של רפרזנטציה, שאינה תצוגת מציאות מבחוץ. זוהי הגשה של ריאליות אחרת המהווה מימוש של נוף פנימי שהוא סובייקטיבי לחלוטין. האלמנטים היסודיים של הציור מופיעים כמובן גם כאן, אך נושאים אופי ומובנות אחרים. הקו, למשל, אינו בא כאלמנט מפריד בין צורות, אלא כתהליך, ובדומה לגישתו של פול קליי, הוא אלמנט עצמאי, הנע בהתאם לחוקי ה"טבע" הסובייקטיבי הנוצר על המשטח המצויר ובו בזמן קיבע פני "טבע" זה. תוך כדי התקדמותו, מוסר הקו גם דו"ח מדויק על הצייר המניע אותו ובסיכומו של דבר גם מונע על ידיו. גם בסוג ציור זה קיים המשטח, אולם שנית, אין זה המשטח במובן המקובל. אין זה משטח המוגדר ע"י צבע או ע"י קווי מתאר, המשטח כאן, בדומה לאתר טופוגראפי הוא תוצאה של שכבת אירועים פלסטיים, הנוצרים ע"י החומר והפורמאט המצויר. "משטח" כזה מהווה רקע מחיה טבעי לאירועים אחרים, כגון התפתחות קו או תנועה. במידה שקיימים גוונים במשטח, הרי הם יותר "דו"ח אקלימי" מאשר משטחי משנה. מהרבה בחינות אפשר אפוא להתייחס אל ציורו של רפי כאל אזור גיאוגרפי השלם בתוך עצמו מבחינה צורנית. יש רק לזכור שאין זו מפה המייצגת משטח, אלא זהו המשטח עצמו וההבדל ביניהם כהבדל בין הביטוי "כסא" ובין העצם עצמו, שאפשר לשבת עליו ולהניח עליו חפצים.

לשווא יטרח מי שיחפש את המבנה הצורני או הצבעוני המקובל. סוף סוף אין זה מתפקידו של האמן להתייחס לכל מקובלות המבנה. תפקידו הוא ליצור חוויה פלסטית וזהו בדיוק מה שעושה רפי בציוריו.